

Una exposició redescobreix les imatges de Joaquim Fort, col·laborador d'Alexandre Deulofeu

Un fotògraf del romànic

JOSEP PLAYÀ MASET
Barcelona

Joaquim Fort de Ribot va destacar tant per la seva personalitat polifacètica com per la seva discreció. I potser per això la seva figura ha passat més desapercebuda del que es mereixia. Ara, però, el Museu de l'Empordà i la Casa Empordà de Figueres li han dedicat una doble exposició, *Fort. El temps no importa*, oberta encara fins al dia 24 de setembre, i un catàleg que ressitua aquest *homenot* en el lloc que mereix.

La faceta que ara es posa més en valor és la de fotògraf, tot i que va cultivar també la música (tocava el violí), la pintura (malgrat que no signava els quadres) i l'activisme cultural (va ser un dels impulsors del Museu de l'Empordà, el 1971, juntament amb el pintor Evarist Vallès i el col·leccionista Josep Maria Joan Rosa). I tot això sense oblidar la seva faceta de tertulià. La seva casa pairal de Borrassà tenia sempre les portes obertes als seus amics i era un d'aquests senyors de l'Empordà, hereu d'una antiga nissaga de propietaris rurals, que sabien practicar el *dolce far niente*.

Joaquim Fort de Ribot (Figueres, 1924-2005) va arribar a tenir una col·lecció de més de cinc mil fotografies i dues-centes càmeres, des d'aparells de daguerreotip fins

JOAQUIM FORT

Romànic en perill. Església de Sant Esteve de Palau de Sardiaca (Alt Empordà). monument preromànic convertit en paller

a les primeres màquines elèctriques i la seva inseparable Rolleiflex. D'aquest fons inèdit, el comisari figuerenc Josep Algans n'ha escollit un centenar d'imatges que són les que ara s'exposen en els dos espais. D'una banda, hi ha una tria de fotos d'esglésies romàniques

que formen part dels recorreguts que feia amb el seu amic l'historiador i farmacèutic Alexandre Deulofeu per tota la comarca, però també pel Rosselló. Algunes d'aquestes fotos van ser publicades en diverses monografies i en un llibre tan conegut com *L'Em-*

pordà, bressol de l'art romànic, en el qual Deulofeu plantejava la seva teoria dels orígens empordanesos del romànic. Són en la seva majoria fotografies dels anys cinquanta i seixanta que ens mostren uns monuments on la bellesa de les seves pedres contrasta amb l'estat d'abandó en què es troben. Tant si es tracta del monestir de Sant Pere de Roda, molt abans de començar les restauracions, com d'una petita església convertida en paller. Fort capta detalls arquitectònics que escapen a la mirada però també peces que ara descobrim que han estat espoliades. Per això les seves imatges són un retrat etnogràfic d'un temps passat, com ho són també les que capta als masos de la plana o als pobles d'una Costa Brava d'abans de l'arribada massiva del turisme.

La seva sensibilitat s'expressa en els retrats d'alguns familiars, dels moscos del mas, dels amics, de la mainada del poble, d'un gos perdiguer... Però també en el seu tractament del paisatge, "amb els grans celatges apresos al costat del pintor Ramon Reig", com destaquen els organitzadors. És el que

permet dir que feia una fotografia pictòrica, vinculada a l'anomenada escola de pintura empordanesa.

Algunes fotos són "història" del país. Com la que retrata el pintor Evarist Vallès seleccionant els quadres que s'havien de penjar a les noves sales del Museu de l'Empordà; la d'una tertúlia a la farmàcia de Borrassà; un improvisat concert dels germans Fort a la nau

JOAQUIM FORT

Parada i fonda. Fort (esq.) i Deulofeu (a la dreta) a l'església de Santa Helena

central de Sant Pere de Roda, o una conversa entre Deulofeu, mossèn Amadeu i un jove *Pitruc* a Sant Genís d'Esprac, d'Espolla. Demostren que el temps no passa per a la bellesa d'aquestes imatges però sí per als paisatges que va captar el seu objectiu.